

O. ref. : 10 / A / 96 / 006

BETREFT : Voorontwerp van wet tot aanpassing van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, aan de Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens

---

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 29;

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Justitie van 19 juli 1996, aangevuld op 9 september 1996;

Gelet op het verslag van de Heren LEMMENS, RINGELHEIM, ROBBEN en VAN HOVE.

Brengt op 13 november 1996 het volgende advies uit :

I. VOORWERP VAN HET ADVIES

---

1. Bij brief van 19 juli 1996 vraagt de Minister van Justitie het advies van de Commissie nopens een voorontwerp van wet houdende aanpassing van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, aan de Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens.

Dit voorontwerp beoogt de aanpassing van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (*hierna de wet van 8 december 1992 genoemd*) aan de Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens (*hierna de Europese richtlijn genoemd*). Die Europese richtlijn heeft tot doel het vrij verkeer van persoonsgegevens in de Europese Gemeenschap te bevorderen door in alle Lid-Staten met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens aan de natuurlijke personen een hoog niveau van bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden te bieden, inzonderheid van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Volgens artikel 32 van de Europese richtlijn moet België de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke maatregelen in werking doen treden om uiterlijk tegen 24 oktober 1988 aan deze Europese richtlijn te voldoen.

II. ONDERZOEK VAN HET VOORONTWERP VAN WET

A. INLEIDENDE BESCHOUWINGEN

2. De Commissie stelt vast dat in punt 4 van de Memorie van toelichting een zeer strak uitgangspunt wordt aangenomen inzake de marge waarover de Belgische wetgever beschikt bij de omzetting van de Europese richtlijn in de Belgische wetgeving.

De Commissie deelt dit strakke standpunt niet ten volle. Zoals aangegeven in de memorie van toelichting, zijn de Lid-Staten ten aanzien van een richtlijn weliswaar gebonden door een te bereiken resultaat, maar blijven zij vrij om de vorm en de methode te bepalen om dat resultaat te bereiken.

De richtlijn van 24 oktober 1995 heeft in wezen tot doel het vrij verkeer van persoonsgegevens in de Europese Gemeenschap te bevorderen, en wil daartoe in alle Lid-Staten een gelijkwaardig niveau van bescherming van fundamentele rechten en vrijheden instellen, zodanig dat het vrij verkeer tussen Lid-Staten niet meer kan worden beperkt of verboden om redenen die met de bescherming van die rechten en vrijheden te maken hebben. Dat gelijkwaardig niveau van bescherming wordt geconcretiseerd in de onderscheiden bepalingen van de richtlijn.

Het is deze doelstelling van gelijkwaardige bescherming ter voorkoming van beperkingen aan het vrije gegevensverkeer die voor ogen moet worden gehouden bij de omzetting van de richtlijn in het Belgisch recht. Dit impliceert echter geenszins de absolute noodzaak van een letterlijke overname van teksten, ook niet in de gevallen waarin de artikelen beginnen met "De Lid-Staten bepalen dat ..." of "De Lid-Staten verbieden dat...". Wel moet voor elke bepaling van de richtlijn concreet worden getoetst of de vigerende Belgische wetgeving voldoet aan het vermelde doel van gelijkwaardige bescherming, en, zo niet, worden nagegaan hoe hieraan tegemoetgekomen kan worden.

Overigens is de Europese richtlijn soms (allicht bewust) vrij vaag, wat normaal is gezien de doelstellingen die zij nastreeft. Bij de concretisering van de doelstelling in het eigen rechtsbestel, mag van de Lid-Staten echter worden verwacht dat in een aantal gevallen preciezere aanduidingen worden gegeven, zoniet wordt voor de verwerkers van gegevens een te grote rechtsonzekerheid gecreëerd. Het is volgens de Commissie volkomen wettig, en zelfs opportuun, dat, binnen de grenzen van de beoogde gelijkwaardige bescherming, deze preciseringen ingebed worden in de nationale traditie, die is gebaseerd op culturele, maatschappelijke en historische elementen. Inzake bepaalde aspecten van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bestaat immers tussen de onderscheiden Lid-Staten geen voldoende gemeenschappelijke constitutionele traditie om zich zonder meer te kunnen verlaten op vrij algemene Europese normen. Deze normen dienen nationaal te worden gepreciseerd op basis van een belangenafweging die rekening houdt met de vermelde elementen, op het gevaar af het beschermingsniveau in concreto te verlagen. Uiteraard blijven de doelstellingen van de Europese richtlijn daarbij als ultieme toetssteen fungeren.

3. In het voorliggende advies zal de Commissie zich beperken tot opmerkingen die verband houden met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Zij meent er evenwel de aandacht op te moeten vestigen dat het voorontwerp vanuit formeel-legistiek oogpunt een grondige aanpassing behoeft.

Zo moet bijvoorbeeld de indeling van de wijzigende artikelen (in paragrafen enz.) opnieuw bekeken worden. In artikel 34, c en d, van het voorontwerp komen foutieve verwijzingen voor. Artikel 37 is overbodig.

B. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 2 van het voorontwerp van wet

4. In het ontworpen artikel 1 wordt het begrippenapparaat van de wet van 8 december 1992 vervangen door de definities van artikel 2 van de Europese richtlijn. De Commissie is van oordeel dat de meeste begrippen hierdoor worden verduidelijkt en kan instemmen met een zo groot mogelijke afstemming van het begrippenapparaat van de Belgische wet op deze van de Europese richtlijn. De Commissie wijst ook op de niet onbelangrijke gevolgen van de wijziging van het begrippenapparaat, die in de commentaar bij de artikelen uitvoerig worden beschreven.

De Commissie stelt evenwel voor in het ontworpen artikel 1, 2, in fine het woord "gegevens" te vervangen door het woord "*persoonsgegevens*". Het is immers enkel in de mate dat de opgesomde bemerkingen betrekking hebben op persoonsgegevens dat van een verwerking sprake is.

Bovendien stelt de Commissie voor om in het ontworpen artikel 1, 4, 5, 6 en 7 de zinsnede "*de natuurlijke persoon of de rechtspersoon of de feitelijke vereniging*" aan te vullen met de woorden "*of het openbaar bestuur*". Openbare besturen, zoals ministeries, zijn immers vaak moeilijk te vatten onder één van de drie in het voorontwerp gehanteerde begrippen, en kunnen wel entiteiten zijn die bijvoorbeeld als verantwoordelijke voor de verwerking moeten kunnen worden aangeduid.

Voor het overige heeft de Commissie bij dit artikel geen bemerkingen. Wel wenst zij erop te wijzen dat het de voorkeur verdient in het voorontwerp van wet steeds de terminologie "*verantwoordelijke voor de verwerking*" te gebruiken wanneer men naar deze entiteit wenst te verwijzen; nu wordt in de tekst regelmatig ook "*verantwoordelijke*" of "*voor de verwerking verantwoordelijke*" gebruikt.

5. De Commissie wenst bovendien twee opmerkingen te maken bij de commentaar bij de artikelen.

Een eerste opmerking betreft de commentaar met betrekking tot het begrip "identificeerbaarheid". De Commissie stemt in met het standpunt dat informatie betreffende een persoon als persoonsgegevens moet worden beschouwd zolang de mogelijkheid bestaat om, met welk redelijkerwijs inzetbaar middel ook, te achterhalen op welk individu de informatie betrekking heeft.

In de commentaar bij de artikelen wordt uit overweging 26 van de Europese richtlijn echter afgeleid dat ook gecodeerde informatie waarbij door de verantwoordelijke zelf niet kan nagegaan worden op welk individu de informatie betrekking heeft, vermits hij niet in het bezit is gesteld van de daarvoor noodzakelijke sleutels, maar wel door iemand anders die wel over deze sleutels beschikt, nog steeds als persoonsgegevens dient te worden beschouwd. De Commissie is van oordeel dat in dat geval in hoofde van de verantwoordelijke van de verwerking slechts sprake is van een verwerking van persoonsgegevens in de mate dat hij over de redelijkerwijs inzetbare mogelijkheid beschikt om via de derde tot een decodering te kunnen overgaan. In het andere geval is er wel sprake van een verwerking van persoonsgegevens in hoofde van de derde die over de sleutels beschikt, maar niet in hoofde van de verwerker van de gecodeerde gegevens. De Commissie stelt voor deze precisering op te nemen in de commentaar van de artikelen.

Ten tweede acht de Commissie het nuttig dat de commentaar met betrekking tot het begrip "bestand" veel explicieter en aan de hand van zeer concrete voorbeelden zou aangeven wat al dan niet als bestand in de zin van de wet dient te worden beschouwd. Dat begrip stelt in de praktijk immers heel wat problemen en het komt aan de wetgever te dezer gelegenheid toe hieromtrent een zeer duidelijk standpunt in te nemen.

Hierbij kan hij zich eventueel laten inspireren door de standpunten ingenomen door de Commissie in haar adviezen nrs. 07/92 van 12 mei 1992 en 10/92 van 20 augustus 1992 betreffende het wetsontwerp tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens ⁽¹⁾.

*

*   *

---

¹ Advies nr. 07/92 van 12 mei 1992, Parl.St., Kamer, 1991-92, nr. 413/12, p. 79 e.v. ; advies nr. 10/92 van 20 augustus 1992, Parl.St., Senaat, B.Z., 1991-92, nr. 445/2, p. 120 e.v.

Artikel 3 van het voorontwerp van wet

6. Dit artikel wijzigt artikel 2 van de wet van 8 december 1992, waarbij een algemeen recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, wordt erkend.

Deze wijziging is bedoeld om de wet in overeenstemming te brengen met artikel 1, lid 1, van de Europese richtlijn.

De Commissie heeft hieromtrent geen bemerkingen. Wel acht ze het wenselijk dat de zin in fine als volgt wordt geherformuleerd: "... *inzonderheid van zijn recht op de bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer*".

*

*   *

Artikel 4 van het voorontwerp van wet

7. Dit artikel vervangt artikel 3 van de wet van 8 december 1992, waarbij het materieel toepassingsgebied van deze wet wordt bepaald.

De Commissie kan niet akkoord gaan met de zeer ruime buitenwerkingstelling van de wet van 8 december 1992 ten aanzien van verwerkingen van persoonsgegevens voor journalistieke, artistieke of literaire doeleinden (Zie hierover ook de door haar ingenomen standpunten in het advies nr. 09/95 van 5 april 1995 betreffende de toepassing van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens door de media.).

De Europese richtlijn stelt in haar artikel 9 inderdaad dat de Lid-Staten voor dergelijke verwerkingen voorzien in uitzonderingen op en afwijkingen van sommige bepalingen van de richtlijn; dergelijke uitzonderingen mogen evenwel enkel worden aangebracht voor zover deze nodig blijken om het recht op persoonlijke levenssfeer te verzoenen met de regels betreffende de vrijheid van meningsuiting.

Dit impliceert volgens de Commissie dat de Belgische wetgever op een zeer zorgvuldige wijze onderzoekt in welke specifieke situaties conflicten tussen beide grondrechten ontstaan, en voorziet in zeer precieze en limitatieve uitzonderingen gebaseerd op een belangenafweging.

De Commissie is van oordeel dat het ontworpen artikel 3, 3 veel te weinig precieze aanduidingen geeft omtrent de wijze waarop beide rechten onderling moeten worden afgewogen, en dat dus niet wordt voldaan aan de voorwaarden van de Europese richtlijn om de uitzonderingen en afwijkingen enkel toe te staan wanneer zulks nodig is om beide rechten met mekaar te verzoenen. In de commentaar bij de artikelen worden weliswaar een aantal nauwkeurigere aanduidingen gegeven, maar het verdient aanbeveling deze weer te geven in het dispositief van het ontwerp.

In elk geval acht de Commissie het niet wenselijk verwerkingen van persoonsgegevens voor uitsluitend journalistieke, artistieke of literaire doeleinden zonder meer te ontheffen van de toepassing van de artikelen 5, 9, 10, 17 en 18 van de wet van 8 december 1992 zoals aangepast door het voorliggende voorontwerp. Zo is het bijvoorbeeld hoogst wenselijk dat ook bij verwerkingen van persoonsgegevens voor uitsluitend journalistieke, literaire of artistieke doeleinden wordt afgewogen of het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke voor de verwerking of van de derden aan wie die gegevens worden verstrekt, wel primeert op het recht op persoonlijke levenssfeer van de betrokkene (artikel 5 wet van 8 december 1992). Ook lijkt er geen enkel bezwaar tegen te bestaan dat de personen waarover gegevens in dergelijke verwerkingen voorkomen, hiervan in principe op de hoogte worden gesteld bij de verkrijging of bij de eerste verwerking van deze gegevens (artikel 9 wet van 8 december 1992) en dat zij over een toegangsrecht tot deze gegevens beschikken (artikel 10 wet van 8 december 1992). Uiteraard kunnen er zich situaties voordoen waarbij van deze informatieplicht moet kunnen worden afgeweken, en moet het bronnengeheim van de journalist in een aantal gevallen worden beschermd. Zoals reeds aangegeven, verdient het echter aanbeveling deze uitzonderingen limitatief te omschrijven, eerder dan de betrokken artikelen zonder meer buiten toepassing te stellen voor zover de verantwoordelijke voor de verwerking van oordeel is dat de vrijheid van meningsuiting daardoor in het gedrang kan worden gebracht. Ook is er geen enkele reden om dergelijke verwerkingen, die in heel wat gevallen gevoelige gegevens bevatten, vrij te stellen van een aangifte aan de Commissie en opname ervan in het openbaar register (artikelen 17 en 18 wet van 8 december 1992).

In zoverre in specifieke uitzonderingen voorzien zou worden, zou de Commissie daarover graag geconsulteerd te worden.

8. Tenslotte acht de Commissie het zinvol om, ter gelegenheid van dit voorontwerp, alle uitzonderingen op het materiële toepassingsgebied samen te brengen in het nieuwe artikel 3; dit zou de formele logica van de wet van 8 december 1992 ten goede komen. In concreto houdt dit in dat de uitsluitingen vermeld in artikel 11 van de wet van 8 december 1992, zoals aangepast door onderhavig voorontwerp, worden verwerkt in het ontworpen artikel 3.

*

* *

Artikel 5 van het voorontwerp van wet

9. Dit artikel voert in de wet van 8 december 1992 een artikel 3bis in, met betrekking tot het territoriaal toepassingsgebied van deze wet.

Dit artikel vormt een correcte omzetting van de principes van artikel 4 van de Europese richtlijn, dat er enerzijds naar streeft zoveel mogelijk conflicten tussen de toepassing van het recht van verschillende Lid-Staten te voorkomen en er anderzijds tracht voor te zorgen dat een persoon in elke situatie van de bescherming van het recht van een bepaalde Lid-Staat kan genieten.

Dit artikel roept bij de Commissie geen nadere bemerkingen op.

*

* *

Artikel 7 van het voorontwerp van wet

10. Het ontworpen artikel 4 neemt quasi letterlijk de tekst over van artikel 6 van de Europese richtlijn. De erin vastgestelde principes betreffen de verplichtingen waaraan een verantwoordelijke voor een verwerking moet voldoen om het doelmatigheidsbeginsel na te leven en de kwaliteit van de verwerkte gegevens te waarborgen.

De Commissie stelt vast dat bij de beoordeling van de verenigbaarheid van bepaalde verwerkingen met de doeleinden waarvoor de gegevens zijn verkregen rekening moet worden gehouden met alle relevante factoren, zoals de redelijke verwachtingen van de betrokkenen en de toepasselijke wets- en reglementsbepalingen.

De Commissie neemt akte van het feit dat gegevens die worden ingezameld voor een welbepaald doeleinde, aldus later ook voor andere doeleinden kunnen worden aangewend, voor zover hetzij de betrokkene redelijkerwijze geacht mag worden geen bezwaar te hebben tegen de verwerking voor het nieuwe doeleinde (omdat het mag geacht worden binnen zijn normale verwachtingen te liggen), hetzij een wets- of reglementsbeeping expliciet of impliciet het gebruik van de gegevens voor deze nieuwe doeleinden toestaat. De Commissie vestigt dan ook de aandacht op de noodzaak van het duidelijk en precies karakter van de aanvankelijke kennisgeving.

*

* *

Artikel 8 van het voorontwerp van wet

11. Het ontworpen artikel 5 somt limitatief de gevallen waarin op een verwerking van persoonsgegevens mag geschieden, en is een quasi letterlijke overname van artikel 7 van de Europese richtlijn.

De Commissie stelt voor, naar analogie met andere artikelen van het voorontwerp, punt b) als volgt aan te passen: "*de verwerking noodzakelijk is om een verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke voor de verwerking is onderworpen door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie*". Voor het overige heeft de Commissie omtrent dit artikel geen bemerkingen.

*

* *

Artikel 9 van het voorontwerp van wet

12. Dit artikel vervangt artikel 6 van de wet van 8 december 1992, dat een bijzondere regeling inhoudt met betrekking tot de verwerking van de gevoelige gegevens.

13. In de eerste plaats wordt in de ontworpen 1 de omschrijving van de gevoelige gegevens aangepast aan deze vervat in artikel 8 van de Europese richtlijn. Daarbij valt op dat het lidmaatschap van een ziekenfonds als zodanig niet meer voorkomt in de lijst van gevoelige gegevens. De Commissie is echter van oordeel dat in de mate dat uit het lidmaatschap van een ziekenfonds een politieke opvatting of een godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging kan blijken, gegevens over het lidmaatschap toch nog een gevoelig gegeven in de zin van het ontworpen artikel 6 kunnen uitmaken.

14. In de ontworpen 2 worden dan limitatief de gevallen omschreven waarin de verwerking van de vermelde gevoelige gegevens is toegestaan. De omschrijving van deze gevallen neemt in zeer ruime mate de omstandigheden over waarin nu reeds, krachtens het koninklijk besluit (nr. 14) van 22 mei 1996 tot vaststelling van de doeleinden, de criteria en de voorwaarden van toegestane verwerkingen van de gegevens bedoeld in artikel 6 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, de verwerking van deze gegevens is toegestaan. Omtrent het vermelde koninklijk besluit (nr. 14) heeft de Commissie reeds een advies nr. 01/96 uitgebracht op 10 januari 1996²). Met de meeste opmerkingen die in dat advies werden geformuleerd werd reeds rekening gehouden bij het opstellen van het vermelde koninklijk besluit (nr. 14), en dus ook bij het uitschrijven van artikel 9 van het voorontwerp. Het huidige advies moet dan ook, wat dat betreft, worden gelezen in samenhang met het hogervermelde advies nr. 01/96, o.a. wat betreft de interpretatie van de begrippen "gevoelige gegevens" en "arbeidsrecht".

De Commissie neemt akte van het feit dat geen gebruik wordt gemaakt van de door artikel 8, lid 2, a) van de Europese richtlijn geboden mogelijkheid om in een uitzondering te voorzien voor de uitdrukkelijk instemming van de betrokkene met een dergelijke verwerking.

De Commissie stelt eveneens vast dat in de ontworpen 2, d) de verwerking van gevoelige gegevens niet meer wordt toegestaan aan stichtingen, verenigingen of andere instanties zonder winstoogmerk die werkzaam zijn op ziekenfondsgebied. Uitgaande van het hogervermelde standpunt dat gegevens waaruit het lidmaatschap van een ziekenfonds blijkt in bepaalde gevallen toch als bijzondere gegevens dienen gekwalificeerd te worden, lijkt deze aanvulling wenselijk.

De Commissie stelt bovendien vast dat in de ontworpen 2, j) de door artikel 8, lid 3 van de Europese richtlijn vereiste onderwerping aan de geheimhoudingsplicht niet is opgenomen. De Commissie stelt voor om dit wel te doen.

15. De Commissie stelt ook vast dat ten aanzien van het hogervermelde koninklijk besluit (nr. 14) enerzijds een aantal nieuwe omstandigheden worden omschreven waarin gevoelige gegevens kunnen worden verwerkt, en anderzijds de mogelijkheid om gevoelige gegevens te verwerken indien dit noodzakelijk is voor door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie vastgestelde doeleinden, die lag vervat in artikel 5 van het koninklijk besluit (nr. 14), niet werd weerhouden.

De Commissie stemt in met de weglating van de laatst vermelde machtiging tot verwerking van gevoelige gegevens, die trouwens in strijd is met de Europese richtlijn. Wel acht zij het wenselijk dat in de wet van 8 december 1992 in de mogelijkheid wordt voorzien om, mits passende waarborgen worden geboden en redenen van zwaarwegend algemeen belang voorliggen, bij in Ministerraad overlegd besluit, na advies van de Commissie, andere gevallen te kunnen vastleggen waarin gevoelige gegevens mogen worden verwerkt.

---

²

Advies nr. 01/96 van 10 januari 1996, B.S., 30 mei 1996, blz. 14515 e.v.

De uitbreiding, ten opzichte van het koninklijk besluit (nr. 14), van de mogelijkheid om gevoelige gegevens te verwerken, betreft enerzijds het wetenschappelijk onderzoek (ontworpen 2, g)) en anderzijds de verwerking in uitvoering van de wet van 4 juli 1962 betreffende de openbare statistiek (ontworpen 2, i)). Wat betreft de verwerking van bijzondere gegevens voor wetenschappelijk onderzoek stelt de Commissie vast dat dit afhankelijk wordt gesteld van de voorafgaande uitvaardiging van een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, na advies van de Commissie. De Commissie dringt aan op een spoedige uitvaardiging van dit besluit waarbij, zoals reeds vermeld in het hogervermeld advies nr. 01/96, specifieke aandacht moet worden besteed aan de problematiek van het opinieonderzoek.

*

* *

Artikel 10 van het voorontwerp van wet

16. Dit artikel vervangt artikel 7 van de wet van 8 december 1992, dat handelt over de verwerking van medische gegevens.

De Europese richtlijn bevat geen specifieke regeling inzake de verwerking van medische gegevens. Wel worden gegevens die de gezondheid betreffen onderworpen aan dezelfde regelen als de zogenaamde gevoelige gegevens. Dit houdt in dat dergelijke gegevens slechts mogen worden verwerkt in limitatief omschreven gevallen.

Het ontworpen artikel 7, 1 bepaalt vooreerst dat persoonsgegevens betreffende de gezondheid enkel mogen worden verwerkt door beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg of door natuurlijke personen of instellingen die werken ten behoeve van beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg. Deze laatsten moeten geheimhoudingsregels naleven die gelijkwaardig zijn aan die welke gelden voor de beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg.

Wat onder beroepsbeoefenaar van de gezondheidszorg wordt verstaan, wordt in het voorontwerp niet gedefinieerd. In de commentaar bij de artikelen wordt gesteld dat het niet aangewezen is om een opsomming te geven van medische en paramedische beroepen waarvan de beoefenaars gegevens betreffende de gezondheid kunnen verwerken. Wel wordt het belangrijk geacht dat diegenen die gegevens betreffende de gezondheid verwerken, gehouden zijn tot een geheimhoudingsplicht. De voorwaarde om gehouden te zijn door een geheimhoudingsplicht om als beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg te kunnen worden beschouwd, staat echter niet vermeld in het dispositief zelf. Het ware minstens aangewezen in de tekst van het voorontwerp te bepalen dat men slechts als beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg kan worden beschouwd indien men tot een geheimhoudingsplicht is gehouden door of krachtens een specifieke wettelijke bepaling, die strafrechtelijk wordt gesanctioneerd. Bovendien acht de Commissie het wenselijk dat aan de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit en na advies van de Commissie, de mogelijkheid wordt geboden om de notie "beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg" nader te preciseren, voor het geval misbruiken zouden worden vastgesteld.

Ook merkt de Commissie op dat door de ontworpen 1 elke verwerking van gegevens betreffende de gezondheid door andere personen dan beroepsbeoefenaars van de gezondheidszorg wordt verboden.

Naar de letter van de wet zouden zelfs personen geen gegevens betreffende de gezondheid over zichzelf meer mogen verwerken. Dit is allicht niet de bedoeling van de stellers van het voorontwerp. Overigens zijn heel wat situaties denkbaar waarbij personen die geen beroepsbeoefenaar zijn van de gezondheidszorg gegevens betreffende de gezondheid moeten kunnen verwerken i.v.m. derden: men denke aan ouders i.v.m. hun kinderen, aan scholen i.v.m. medische risico's van sommige leerlingen,...

17. Het ontworpen artikel 7, 2, bepaalt bovendien dat persoonsgegevens betreffende de gezondheid in principe ingezameld moeten worden bij de betrokkene. Zij kunnen slechts via andere bronnen worden ingezameld in zoverre dit kadert in een verwerking van gegevens betreffende de gezondheid die is toegestaan krachtens 3 en op voorwaarde dat dergelijke inzameling noodzakelijk is voor de doeleinden van deze verwerking of dat de betrokkene niet in staat is om de gegevens te bezorgen.

De Commissie stemt in met het principe dat aan de grondslag ligt van deze bepaling en dat erin bestaat dat elke persoon controle moet kunnen uitoefenen op de mededeling van gegevens betreffende de gezondheid die hem betreffen. Zij stelt zich echter de vraag of de naleving van dit beginsel wel het best wordt gewaarborgd door een verbod om gegevens via andere bronnen in te zamelen, veeleer dan via een principieel verbod om persoonsgegevens betreffende de gezondheid aan derden mee te delen, zoals dit is bepaald in het huidige artikel 7 van de wet van 8 december 1992. Doorgaans zal diegene die de gegevens inzamelt immers meer belang hebben bij de verwerking van de gegevens dan diegene die gegevens meedeelt, zodat een minder groot normbesef mag worden verwacht.

De Commissie stelt daarom voor om de ontworpen 2 als volgt te herformuleren:

" 2. *Onverminderd het bepaalde in het tweede lid moeten persoonsgegevens betreffende de gezondheid ingezameld worden bij de betrokkene.*

Persoonsgegevens betreffende de gezondheid mogen slechts worden meegedeeld aan derden met de uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene of indien dit in overeenstemming is met de 3 en 4 en op voorwaarde dat dit noodzakelijk is voor de doeleinden van de verwerking van de ontvanger of dat de betrokkene niet in staat is om de gegevens te bezorgen."

18. Het ontworpen artikel 7, 3, bevat tenslotte een limitatieve lijst van situaties waarin de verwerking van persoonsgegevens betreffende de gezondheid is toegestaan.

De Commissie gaat ervan uit dat deze paragraaf moet worden gelezen in samenhang met 1, die stelt wie dergelijke verwerkingen mag verrichten. Ze stelt echter vast dat een aantal situaties waarin krachtens artikel 8, lid 2, van de Europese richtlijn gegevens betreffende de gezondheid mogen worden verwerkt, niet zijn opgenomen in deze lijst, meer bepaald niet de punten b) en d). Nochtans lijkt de opname van deze gevallen in de lijst zinvol, bijvoorbeeld in het kader van de reglementering inzake arbeids- of controlegeneeskunde. Anderzijds stelt de Commissie vast dat gegevens betreffende de gezondheid ook kunnen worden verwerkt in een aantal situaties die niet als zodanig in de Europese richtlijn zijn bedoeld. De Commissie dringt erop aan dat voor elk van deze situaties duidelijk zou worden aangegeven dat het gaat om redenen van zwaarwegend algemeen belang in de zin van artikel 8, lid 4, van de Europese richtlijn, en dat wordt aangegeven in welke passende waarborgen wordt voorzien.

19. De Commissie betreurt tenslotte dat de specifieke regeling die tot nog toe is vervat in artikel 7, derde lid, van de wet van 8 december 1992, en die de beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg die verantwoordelijk is voor de verwerking ertoe verplicht te voorzien in een nominatief systeem van toegangsmachtigingen, niet is overgenomen in het voorontwerp.

*

*   *

Artikel 11 van het voorontwerp van wet

20. Dit artikel vervangt artikel 8 van de wet van 8 december 1992, dat betrekking heeft op de verwerking van gerechtelijke gegevens.

In plaats van de diverse categorieën van gerechtelijke gegevens op te sommen, geeft het voorontwerp van wet, conform artikel 8, lid 5, van de Europese richtlijn, een algemene omschrijving die alle categorieën omvat.

In het ontworpen artikel 8, inleidende zin, is er sprake van persoonsgegevens "inzake gerechtelijke geschillen". In de memorie van toelichting wordt vermeld dat onder "gerechtelijke geschillen" geschillen voor de burgerlijke en administratieve rechtbanken worden verstaan.

De Commissie meent dat deze precisering in de tekst zelf van de wet opgenomen zou moeten worden. Dit kan gebeuren, hetzij door de vervanging van de woorden "*gerechtelijke geschillen*" door "*burgerlijke of administratieve geschillen*", hetzij door de overname van de tekst die voorkomt in het vigerende artikel 8, 1, 1° : "*inzake de geschillen voorgelegd aan de hoven en rechtbanken, alsook aan de administratieve gerechten*".

21. Het ontworpen artikel 8 onderscheidt vier categorieën van personen of overheden die deze gegevens mogen verwerken.

In de Franse tekst van artikel 8, a) is er sprake van "*officiers ministériels*", terwijl in de toelichting sprake is van "*fonctionnaires ministériels*" en gepreciseerd wordt dat de term gebruikt wordt in de zin van het Gerechtelijk Wetboek. De Commissie meent dat het past de term "*officiers ministériels au sens du Code judiciaire*" in de toelichting bij de artikelen te gebruiken.

In het ontworpen artikel 8, b, gaat het om "*andere personen*". De Commissie acht het wenselijk dat het daarin bedoelde koninklijk besluit in Ministerraad overlegd zou moeten worden.

Het is ook aangewezen in de memorie van toelichting met betrekking tot het nieuwe artikel 8, d), te preciseren wie de "*juridische raadgevers*" zijn, andere dan advocaten "*die gebonden zijn door het wettelijk beroepsgeheim*". Daarnaast meent de Commissie dat de woorden "*wettelijk beroepsgeheim*" moeten vervangen worden door "*het strafrechtelijk gesanctioneerd beroepsgeheim*".

De Commissie meent in het algemeen dat het aangewezen is de tekst van het vigerende artikel 8, 6, te hernemen en de nieuwe bepaling als volgt te formuleren : " 8, d) (...) *onder het toezicht en de verantwoordelijkheid van een advocaat of een andere juridische raadgever, wanneer de verwerking nodig is voor de bescherming van zijn cliënten en op voorwaarde dat alleen de advocaat of de raadgever, zijn medewerkers en aangestelden daartoe toegang hebben.*"

22. Het lijkt de Commissie noodzakelijk dat het ontworpen artikel 8 aangevuld zou worden met een algemene bepaling, volgens welke de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, bijzondere voorwaarden kan opleggen waaraan de verwerking van de in dat artikel bedoelde persoonsgegevens moet voldoen (zie de ontworpen artikelen 6, 4, en 7, 4).

23. Artikel 8, 4, van de wet van 8 december 1992 handelt over de gegevens van het centraal strafregister. Na een bepaalde termijn moeten deze gegevens uitgewist worden, of vindt een archivering plaats. In afwachting van de aanneming van het ontwerp van wet in verband met het Centraal Strafregister (dat het voorwerp uitmaakt van het advies nr. 19/95 van 27 juni 1995 van de Commissie), meent de Commissie dat het noodzakelijk is in het ontworpen artikel 8 een specifieke bepaling op te nemen, bevattende een limitatieve opsomming van de gegevens die in het strafregister verwerkt mogen worden en van de bewaringsduur van deze gegevens.

*

* *

Artikel 13 van het voorontwerp van wet

24. Dit artikel vervangt artikel 9 van de wet van 8 december 1992.

Het ontworpen artikel 9, 1, handelt over de verplichting tot de verstrekking van een zekere informatie aan de betrokkene, indien de persoonsgegevens bij hemzelf worden verkregen. Aldus komt die paragraaf in feite in de plaats van het vigerende artikel 4.

Het ontworpen artikel 9, 2, handelt over de verplichte kennisgeving aan de betrokkene, indien de persoonsgegevens niet bij hemzelf zijn verkregen. Die paragraaf komt in feite in de plaats van het vigerende artikel 9.

25. Zoals in het vigerende artikel 4 moet, ingeval de persoonsgegevens bij de betrokkene zelf worden verzameld, die betrokkene geïnformeerd worden op het moment dat de gegevens worden verkregen. Zowel de gebruikte begrippen, de mee te delen informatie als de modaliteiten zijn echter verschillend ten opzichte van de vigerende regeling.

Wat de terminologie betreft, stelt de Commissie vast dat in de Nederlandse tekst sprake is van informatie die bij de betrokkene "*verkregen*" wordt. Dit stemt overeen met de Nederlandse tekst van de Europese richtlijn. In de Franse en de Engelse tekst van de Europese richtlijn is daarentegen sprake van "*collecte*" resp. "*collected*". De Franse tekst van het voorontwerp is hierop afgestemd, nu daarin het woord "*collecte*" voorkomt. De Commissie is van oordeel dat ook in de Nederlandse tekst het woord "*verzameld*" gebruikt zou moeten worden, zoals in de vigerende tekst van artikel 4, 1. De term "*verzamelen*" wijst op een actieve daad van de verantwoordelijke ook al is de informatie niet beperkt tot taal-informatie. De term "*verkrijgen*" zou ruimer zijn, en ook niet actief gesolliciteerde informatie onder toepassing van de kennisgevingsplicht brengen.

In vergelijking met het vigerende artikel 4, 1, preciseert het ontworpen artikel 9, 1, dat de informatieverstrekking moet plaatsvinden "op het moment dat de gegevens worden verkregen". De Commissie heeft de kennisgevingsplicht volgens het vigerende artikel 4, 1, geïnterpreteerd in die zin dat de kennisgeving gelijktijdig met de verzameling zelf moet gebeuren, met dien verstande dat aan de betrokkene toch de mogelijkheid gelaten moet worden om de hem betreffende persoonsgegevens, in het licht van de hem verstrekte informatie, niet mede te delen. Mocht die mogelijkheid niet bestaan, dan zou de kennisgevingsplicht geen zin hebben. Het zou wenselijk zijn die idee in de ontworpen tekst te verwoorden. Daartoe zouden de woorden "op het moment dat" vervangen kunnen worden door "uiterlijk op het ogenblik dat".

26. Het vigerende artikel 4, 1, werkt met een vaste lijst van mee te delen informatie. Het ontworpen artikel 9, 1 verplicht tot de mededeling van identiteit van de verantwoordelijke en de doeleinden; andere informatie moet slechts worden gegeven voor zover nodig om een eerlijke verwerking te waarborgen. (De schikking van de tekst in het ontworpen artikel 9, 1, c, derde streepje, kan ten onrechte de indruk geven dat de zinsnede 'voor zover...', in fine, enkel slaat op het laatste lid.)

Het volgende schema geeft de verschillen tussen de ontworpen en de vigerende regeling weer :

ontworpen artikel 9, 1	huidig artikel 4, 1
Identiteit verantwoordelijke of diens vertegenwoordiger	Identiteit en adres houder van bestand of diens vertegenwoordiger en bewerker
de doeleinden van de verwerking	de doeleinde
<i>Bijkomende informatie voor zover nodig om een eerlijke verwerking te waarborgen :</i>	
Ontvangers of categorieën ontvangers	
Al dan niet de verplichting om te antwoorden, en de gevolgen	-
Recht van verzet bij direct marketing	-
Recht op toegang en verbetering	Recht op toegang en verbetering
-	Eventuele wettelijke of reglementaire basis
-	Voor geautomatiseerde verwerkingen: de mogelijkheid om aanvullende informatie te bekomen bij het openbaar register

Volgens de ontworpen tekst is de kennisgeving slechts verplicht indien de betrokkene van deze informatie nog niet op de hoogte is. In de mogelijkheid is wel voorzien om bij koninklijk besluit een ruimere kennisgeving op te leggen voor specifieke verwerkingen (1, d).

Bij het beoordelen van de beschermingsgraad die de ontworpen voorschriften inzake kennisgeving bieden, hangt veel af van de draagwijdte die men aan sommige termen geeft:

- * het *reeds op de hoogte zijn* van de betrokkene (1, inleidende zin) : die omstandigheid ontslaat de verantwoordelijke van de kennisgevingsplicht. Het is opmerkelijk dat de voorbeelden in de memorie van toelichting enkel slaan op gevallen waarbij de betrokkene eerder reeds door de verantwoordelijke *op de hoogte gebracht werd*. In het eerste geval gaat het om een *veronderstelling* van de verantwoordelijke, in het tweede geval *weet* de verantwoordelijke dat de betrokkene op de hoogte is. Het lijkt aangewezen dat de memorie van toelichting verduidelijkt dat het op de hoogte zijn van de betrokkene een redelijke *zekerheid* moet zijn in hoofde van de verantwoordelijke, en geen *veronderstelling*. Dit houdt bijv. in dat vormen van collectieve kennisgeving in de algemene pers en dergelijke deze zekerheid niet altijd scheppen.
- * de *identiteit* van de verantwoordelijke (1, a) : deze term is weinig precies. Indien hij verduidelijkt wordt tot minstens *naam* en *adres* van de verantwoordelijke, wordt voldoende informatie gegeven aan de betrokkene om de verantwoordelijke van de verwerking te identificeren.
- * een *eerlijke verwerking waarborgen* (1, c, *in fine*) : dit veronderstelt een appreciatie door de verantwoordelijke. Het zou nuttig zijn in de memorie van toelichting enige richtlijnen daartoe mee te geven. Zo zou men kunnen stellen dat, indien de gegevensverzameling grotendeels ten behoeve van derden gebeurt, een eerlijke verwerking veronderstelt dat de identiteit van de ontvangers wordt gegeven. Tevens zou men kunnen stellen dat bij het verzamelen van gegevens voor commerciële doeleinden een eerlijke verwerking veronderstelt dat de betrokkene ingelicht wordt over het feit dat hij zich tegen deze verwerking kan verzetten. Ten slotte zou men kunnen stellen dat bij het verzamelen van gegevens die zwaarwichtige gevolgen kunnen hebben voor de betrokkene (bijv. i.v.m. het recht op een uitkering of i.v.m. een beoordeling van de kredietwaardigheid), het essentieel is dat de betrokkene gewezen wordt op zijn recht op toegang en verbetering. De praktijk zal moeten uitwijzen of deze appreciatie correct wordt toegepast. Indien dit niet het geval is, zal de Commissie voorstellen doen om bij koninklijk besluit voor specifieke verwerkingen een ruimere kennisgeving op te leggen.

27. Volgens de franse tekst van het ontworpen artikel 9, 2, is die bepaling van toepassing "*lorsque les données n'ont pas été collectées auprès de la personne concernée*". Die woorden zijn letterlijk overgenomen uit de Franse tekst van artikel 11, lid 1, van de Europese richtlijn. In de Nederlandse tekst en de Engelse tekst van de richtlijn worden evenwel de woorden "*verkregen*" resp. "*obtained*" gebruikt. Ook in de Nederlandse tekst van het voorontwerp komt het woord "*verkregen*" voor. Die laatste versie lijkt de juiste.

Overweging 39 van de Europese richtlijn verruimt en verduidelijkt echter het toepassingsgebied. Deze overweging stelt dat een kennisgeving vereist is :

- * op het moment van de eerste registratie van gegevens die niet bij de betrokkene werden verkregen;
- * wanneer de mededeling van de gegevens aan een derde wordt overwogen en ten laatste bij de eerste mededeling en indien zulks niet voorzien was op het ogenblik van het verzamelen van de gegevens.

De zinsbouw, zowel van het ontworpen artikel 9, 2, als van artikel 11 van de Europese richtlijn, is in dit opzicht verward. In feite worden alle situaties bedoeld waarbij de gegevens niet bij de betrokkene verkregen zijn *voor de beoogde doeleinden* en deze doeleinden dus niet konden vermeld worden bij de verzameling van de gegevens. Men kan zich de vraag stellen of het blind volgen van de formulering van artikel 11 van de Europese richtlijn in dit geval wel de

juiste implementatie van de Europese richtlijn tot gevolg heeft.

Er worden immers drie verschillende situaties beoogd, waarbij telkens de kennisgevingsplicht geldt, voor zover de betrokkene nog niet op de hoogte is :

1. wanneer een verantwoordelijke persoonsgegevens wil aanwenden voor andere doeleinden dan deze die waren voorzien op het ogenblik van de verzameling of de eerste registratie;
2. wanneer een verantwoordelijke de mededeling van persoonsgegevens aan derden overweegt voor andere doeleinden dan deze die waren voorzien op het ogenblik van de verzameling of de eerste registratie;
3. op het moment van de eerste registratie van gegevens die niet bij de betrokkene zijn verkregen.

Die drie situaties zouden uit de tekst van het voorontwerp moeten blijken.

28. De vraag rijst voorts of de kennisgeving haar doel bereikt in de gevallen waarbij een overdracht van gegevens aan derden wordt overwogen, in het bijzonder voor commerciële doeleinden, als hiermee gewacht wordt tot op het ogenblik van de overdracht. Het recht op verzet wordt dan een loos recht. De betrokkene zou zich tegen de overdracht zelf moeten kunnen verzetten.

Essentieel bij het voldoen van de kennisgevingsplicht is dan ook een tijdige kennisgeving door de verantwoordelijke die de overdracht doet van de gegevens. De kennisgevingsplicht van de verantwoordelijke-ontvanger van de gegevens zal dan slechts gelden indien om een of andere reden de verantwoordelijke-verzender dit niet heeft gedaan. Indien het ontworpen artikel 9, 2, in die zin herwerkt zou worden, zou tegelijk een passend gevolg gegeven worden aan artikel 14, b), van de Europese richtlijn, waar zulke handelswijze wordt voorgeschreven voor commerciële doeleinden.

29. De inhoud van de in de ontworpen 2 bedoelde kennisgeving volgt, met de evidente aanpassingen, de inhoud van de in 1 bedoelde kennisgeving. Dezelfde opmerkingen gelden (zie supra nr. 26).

*

* *

Artikel 14 van het voorontwerp van wet

30. Dit artikel wijzigt artikel 10 van de wet van 8 december 1992, met betrekking tot het recht van toegang van de betrokkene. Dit recht op toegang wordt verruimd tot informatie over de verwerking zelf en de logica die daarbij gebruikt wordt.

In het ontworpen artikel 10, 1, eerste lid, c, voegt de laatste zinsnede, namelijk 'tenminste in geval van geautomatiseerde besluitvorming...' in feite niets toe aan het voorgaande en wekt zij de indruk dat in de andere gevallen er niet zo nauw moet gekeken worden. Deze gebrekkige formulering is weerom het gevolg van een te letterlijke omzetting van de Europese richtlijn. Artikel 12, a, derde streepje van de Europese richtlijn bepaalt dat de Lid-Staten tenminste in het geval van verwerkingen die voeren tot geautomatiseerde besluitvorming de verplichting moeten opleggen om de logica die aan de basis ligt van het programma mee te delen. Bij andere verwerkingen staat het de Lid-Staten vrij om al dan niet in de toegang tot deze informatie te voorzien. In een aantal gevallen, met name waar het gaat om beveiligingssystemen, zou de bescherming van de gegevens en dus ook van de personen waarover deze gegevens handelen, in het gedrang kunnen komen door deze verplichting. De Commissie stelt dan ook voor om de woorden "*ten minste*" te schrappen, waardoor de verplichting beperkt is tot de verwerkingen die voeren tot een geautomatiseerde besluitvorming.

Verder merkt de Commissie op dat in de Nederlandse en de Franse tekst van de ontworpen 1, eerste lid, c, andere termen gehanteerd worden : "*mededeling te verkrijgen van de logica ...*" en "*des informations sur la logique ...*". Gelet op het bepaalde in de Franse tekst van de Europese richtlijn, zou in de Franse tekst van het voorontwerp geschreven moeten worden : "*la connaissance de la logique*".

31. Het recht op toegang tot medische gegevens wordt eveneens aangepast. Het vigerende artikel 10, 3 luidt als volgt :

"De gegevens bedoeld in artikel 7 [d.i. de medische gegevens] worden aan de betrokkene medegedeeld door toedoen van een door hem gekozen geneesheer".

De Commissie interpreteert de interventie van een geneesheer niet als een inperking van het recht op toegang. Indien de verantwoordelijke van de verwerking een andere persoon is dan de door de betrokkene gekozen geneesheer, bestaat er geen enkele beperking op de informatie die de verantwoordelijke moet overmaken aan deze geneesheer. Op deze laatste geneesheer rust dan de deontologische plicht om deze informatie gepast en bevattelijk over te brengen aan de betrokkene. De interventie van een geneesheer is in de eerste plaats een maatregel om de informatie juist en bevattelijk meegedeeld te krijgen, niet om deze informatie te beperken.

De ontworpen formulering houdt een ernstige inperking in van het recht op toegang tot medische gegevens.

In de ontworpen 3, eerste lid, wordt het algemeen principe gegeven:

"Elke persoon heeft het recht om, hetzij op rechtstreekse wijze, hetzij met behulp van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg, kennis te krijgen van de persoonsgegevens die betreffende zijn gezondheid worden verwerkt."

Op het eerste gezicht betekent dit een verruiming: de interventie van een geneesheer is niet meer verplicht, maar daar staat tegenover dat het niet langer een door de betrokkene zelf gekozen vertrouwenspersoon moet zijn.

Het volgende lid bepaalt echter:

"Deze kennisgeving kan worden geweigerd, beperkt of uitgesteld indien de kennis van de informatie waarschijnlijk ernstige schade zou berokkenen aan de gezondheid van de betrokkene."

Het aldus toegekende appreciatierecht berust bij de verantwoordelijke van de verwerking. Het kan aanleiding geven tot ernstige misbruiken. Zo zou een behandelende arts ervan 'overtuigd' kunnen zijn dat het meedelen van informatie over verkeerd uitgevoerde medische procedures ernstige schade kan berokkenen aan een patiënt: deze zou er zwaar depressief van kunnen worden, de stress van een lange rechtszaak moeten ondergaan en dergelijke. De belangenvermenging is in zulke gevallen moeilijk te vermijden. Het appreciatierecht wordt dan ook beter niet aan de verantwoordelijke van de verwerking toevertrouwd.

Een betere formulering zou bijgevolg zijn :

"Op verzoek van de verantwoordelijke van de verwerking of op verzoek van de betrokkene kan de mededeling gebeuren door tussenkomst van een door de betrokkene gekozen beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg. Indien het duidelijk is.... (verder zoals in de tekst)"

*

*   *

Artikel 15 van het voorontwerp van wet

32. Dit artikel voegt in artikel 11 van de wet van 8 december 1992 twee gevallen toe aan de lijst van uitzonderingen op het recht van kennisgeving, toegang en verbetering.

Op de eerste toevoeging (ontworpen 6°) heeft de Commissie geen opmerkingen.

De tweede toevoeging (ontworpen 7°) geeft een zeer ruime interpretatie aan artikel 13, lid 1, g), van de Europese richtlijn. Deze bepaling stelt dat de Lid-Staten wettelijke maatregelen kunnen nemen ter beperking van de reikwijdte van de kennisgevingsplicht, het recht op toegang en de aangifteplicht, indien dit noodzakelijk is ter vrijwaring van de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen.

Er zijn zeker omstandigheden denkbaar waarin de bescherming van de betrokkene in het gedrang komt bij de uitoefening van de bedoelde rechten en plichten, met name in gevallen waarbij het recht wordt uitgeoefend door een persoon die een zekere voogdij uitoefent over de betrokkene. Omwille van de rechtszekerheid is evenwel vereist dat de gevallen die onttrokken worden aan het toepassingsgebied van sommige bepalingen van de wet, precies door de wetgever bepaald worden. Zoals de tekst geredigeerd is, wordt de vraag of de wet al dan niet toepasselijk is, in feite overgelaten aan een appreciatie door de verantwoordelijke voor de verwerking. Die werkwijze is niet bevorderlijk voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

33. De eerste uitzondering die in het vigerende artikel 11 wordt gemaakt, namelijk deze voor anoniem gemaakte bestanden, komt in artikel 13 van de Europese richtlijn niet voor. Terecht, het betreft hier niet langer verwerkingen van persoonsgegevens. Artikel 11, 1°, van de wet kan dan ook best opgeheven worden.

*

*   *

Artikel 16 van het voorontwerp van wet

34. Dit artikel wijzigt artikel 12 van de wet van 8 december 1992. Het houdt met name de invoering in van het recht van verzet van de betrokkene tegen een verwerking, het houdt ook een wijziging in van het recht van verbetering.

35. Wat het recht van verzet betreft, wordt dit recht in de eerste plaats geopend wegens zwaarwegende en gerechtvaardigde redenen die verband houden met de bijzondere situatie van de betrokkene, en dit voor verwerkingen waarvoor hij zijn ondubbelzinnige toestemming niet heeft verleend, die niet noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij hij betrokken partij is, en die niet noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een wettelijke verplichting door de verantwoordelijke van de verwerking.

Bij deze mogelijkheid heeft de Commissie geen opmerkingen.

36. De betrokkene heeft voorts een recht van verzet wanneer de persoonsgegevens verkregen werden 'met het oog op direct marketing'.

De Engelse term 'direct marketing' komt op verscheidene plaatsen voor. Het zou nuttig zijn om deze term te omschrijven. De Commissie suggereert om onder "*direct marketing*" (directe verkoop) te verstaan "*elk aanbod van goederen of diensten, op initiatief van de aanbieder gericht aan een specifieke persoon.*"

Verwerkingen met het oog op directe verkoop zijn dan alle behandelingen van persoonsgegevens die met dat doel gebeuren : verzamelen en verhandelen van persoonsgegevens, marktonderzoek, profileren en selecteren, enzovoort.

De Commissie merkt op dat een klassieke handelwijze om deze mogelijkheid van verzet te ontkrachten bestaat in het 'koppelen' van doeleinden. In het kader van een eerlijke verwerking mag er door de verantwoordelijke voor de verwerking geen kunstmatige samenhang van doeleinden worden opgezet, waarbij een betrokkene quasi verplicht wordt om in een commerciële verwerking opgenomen te worden wil hij opgenomen worden in een andere verwerking die hij wenst of nodig heeft. Zo kan men denken aan het verbinden van het doeleinde 'het ter beschikking stellen van een telefoonlijn' met het doeleinde 'het commercialiseren van persoonsgegevens van telefoonabonnee's', of aan het verbinden van het doeleinde 'immatriculatie van voertuigen' met het doeleinde 'commercialiseren van persoonsgegevens van autobestuurders'. De bestaande regels bieden evenwel voldoende mogelijkheden om tegen dergelijke misbruiken op te treden.

37. Artikel 12, 3, van de wet wordt gewijzigd, meer bepaald i.v.m. het systeem van rechtzetting van verkeerd bevonden informatie.

Volgens het vigerende systeem moet het verbeteren meegedeeld worden aan alle personen aan wie de gewraakte gegevens werden overgemaakt, voorzover nog gekend. Tevens is de verantwoordelijke voor de verwerking verplicht de identiteit van personen die mededeling kregen gedurende twaalf maanden te bewaren, precies om zulke rechtzetting mogelijk te maken. Het ontworpen systeem voorziet nog wel in de rechtzetting, maar de verplichting tot bijhouden van de identiteit van degenen aan wie gegevens werden meegedeeld vervalt; daarenboven is zulke rechtzetting maar verplicht indien zij niet onmogelijk blijkt of onredelijk veel moeite kost.

De afweging die hier wordt voorgesteld gebeurt enkel in hoofde van de verantwoordelijke van de verwerking, terwijl men eerder zou verwachten dat in de afweging, die inderdaad wenselijk is, ook de schade zou betrokken worden die aan de betrokkene wordt berokkend. Wanneer de schade door foutieve mededelingen, materieel of psychisch, voor de betrokkene aanzienlijk is, mag verwacht worden dat de verantwoordelijke 'veel moeite' doet. De Europese richtlijn gebruikt dan ook terecht het woord "*onevenredig*" in plaats van het in het ontworpen artikel 12, 3, eerste lid, in fine, gebruikte "*onredelijk*".

*

*   *

Artikel 17 van het voorontwerp van wet

38. Dit artikel voorziet in de invoeging van een artikel 12bis in de wet van 8 december 1992. Aldus wordt het recht ingevoerd om niet onderworpen te worden aan volledig geautomatiseerde beslissingsystemen, tenzij zulke procedure kadert in een overeenkomst of steunt op een wettelijke maatregel waarbij in passende maatregelen is voorzien om de gerechtvaardigde belangen van de betrokkene te beschermen.

In de eerste plaats worden psychometrische testen en andere computergestuurde evaluatiesystemen beoogd. Men denke echter ook aan onbemande camera's in het verkeer, of aan multiple choice examens. Als voorbeeld van passende maatregel die genomen zou kunnen worden, bepaalt het ontworpen artikel 12bis, 2, a, dat de betrokkene zijn standpunt moet kunnen laten gelden.

De Commissie wijst erop dat zulke mogelijkheid thans zeker niet in alle gevallen aan de betrokkene wordt geboden.

39. De Nederlandse tekst van de ontworpen 2, a, dient aangevuld te worden. Er moet geschreven worden : "*mits aan het verzoek van de betrokkene om de overeenkomst te sluiten of uit te voeren is voldaan ...*".

*

*   *

Artikel 21 van het voorontwerp van wet

40. Dit artikel voegt een artikel 15bis in de wet van 8 december 1992 in. Daarmee wordt de aansprakelijkheid van de verantwoordelijke voor de verwerking geregeld.

Deze bijzondere bepaling i.v.m. de burgerlijke aansprakelijkheid is overbodig indien zij niet meer inhoudt dan de bevestiging van het gemeen recht (artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek). Als er meer mee bedoeld wordt, zou dit moeten blijken uit de memorie van toelichting.

41. Bovendien leidt de letterlijke overname van artikel 23 van de Europese richtlijn hier tot een eigenaardige formulering :

"Eenieder die schade heeft geleden ten gevolge van een onrechtmatige verwerking of van enige andere daad die onverenigbaar is met de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen, heeft recht...."

Beter ware de volgende formulering: "... die onverenigbaar is met deze wet en met de ter uitvoering ervan genomen besluiten ...".

*

*   *

Artikel 23 van het voorontwerp van wet

42. Dit artikel wijzigt artikel 16 van de wet van 8 december 1992, dat handelt over de verplichtingen van de verantwoordelijke voor de verwerking in het kader van de beveiliging van de verwerking.

Een eerste belangrijke wijziging betreft de opheffing van de verplichting om voor elke geautomatiseerde verwerking een staat op te maken, zoals bepaald in het vigerende artikel 16, 1, 1°, van de wet van 8 december 1992.

In de memorie van toelichting wordt deze opheffing verantwoord doordat de bedoelde verplichting in de praktijk zeer weinig toegepast wordt, omdat niet duidelijk is waarom naast het verstrekken van de informatie bij het naleven van de aangifteplicht (artikel 17 van de wet van 8 december 1992) ook nog een afzonderlijke staat nodig is. Daarnaast wordt de afschaffing van de bedoelde staat verantwoord door de nieuwe verplichting die ingevolge artikel 21, lid 3, van de Europese richtlijn aan de verantwoordelijken voor een geautomatiseerde verwerking opgelegd moet worden. Ingevolge deze bepaling moet de verantwoordelijke voor een geautomatiseerde verwerking, als hij van de aangifteplicht is vrijgesteld, de informatie die normaal bij deze aangifte aan de Commissie verstrekt zou moeten worden, meedelen aan elke persoon die daarom verzoekt. Anders dan in de memorie van toelichting wordt gesteld ("ook als hij van de aangifteplicht is vrijgesteld", tweede alinea van de toelichting bij artikel 23), geldt de bedoelde verplichting enkel in het geval de verantwoordelijke voor de verwerking van de aangifteplicht is vrijgesteld.

In de praktijk werd de verplichting om een staat op te maken niet altijd goed begrepen door de verantwoordelijken voor een verwerking. De Commissie meent dat de opheffing van de verplichting om een staat op te maken gerechtvaardigd lijkt in zoverre de informatie vervat in deze staat dubbel gebruik maakt met de informatie die zich in de aangifte bevindt welke bij de Commissie werd gedaan.

Het is evenwel aangewezen de verplichting te behouden om de lijst of de categorieën van personen aan dewelke persoonsgegevens worden toegezonden, op te maken en bij te werken (zie vigerende artikel 16, 1, 1° en 3°). Deze informatie komt immers niet voor in de aangifte.

43. In de inleidende zin van het ontworpen artikel 16, 1, dient het woord "of" vervangen te worden door het woord "en" ("*De verantwoordelijke voor de verwerking en, in voorkomend geval, zijn vertegenwoordiger in België ...*")

Dezelfde opmerking geldt voor het ontworpen artikel 16, 2 en 3.

44. Het is wenselijk te specificeren dat de aansprakelijkheid van een verwerker geregeld moet worden in een overeenkomst of een rechtsakte die de verwerker bindt jegens de verantwoordelijke voor de verwerking (zoals bepaald wordt in artikel 17, lid 3, van de Europese richtlijn).

45. Artikel 16, 1, 2°, van de wet van 8 december 1992 legt aan de verantwoordelijke voor de verwerking de verplichting op om zich ervan te vergewissen of programma's voor de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens in overeenstemming zijn met de vermeldingen in de aangifte waarvan sprake is in artikel 17 en dat er geen wederrechtelijk gebruik van wordt gemaakt. Het is nodig die verplichting te behouden.

De bepaling van het vigerende artikel 16, 1, 3°, wordt hernomen in het vierde punt van de nieuwe bepaling.

De bepaling van het vigerende artikel 16, 1, 4°, wordt gedeeltelijk hernomen in de ontworpen 1, 5° : de toegang tot de gegevens en de verwerkingsmogelijkheden voor personen die onder gezag van de verantwoordelijke voor de verwerking handelen is beperkt tot hetgeen die personen nodig hebben voor de uitoefening van hun taken, hetgeen een adequate maatregel is.

De verplichting voorzien in het vigerende artikel 16, 1, 5°, wordt zonder verantwoording opgeheven. De Commissie is van oordeel dat deze bepaling hernomen moet worden in het voorontwerp.

46. Artikel 16, 2, van de wet van 8 december 1992 wordt vervangen door een nieuwe bepaling die de tekst van artikel 16 van de Europese richtlijn herneemt.

Die bepaling streeft ernaar het gezag van de verantwoordelijke voor de verwerking te versterken en de mogelijkheid tot initiatief van de personen die onder zijn gezag handelen te beperken.

47. De veiligheids- en organisatorische maatregelen die opgelegd worden bij artikel 17, lid 1, van de Europese richtlijn zijn reeds opgenomen in artikel 16, 3, van de wet van 8 december 1992. Onder voorbehoud van een formele aanpassing blijft de bedoelde paragraaf ongewijzigd.

*

* *

Artikel 24 van het voorontwerp van wet

48. Dit artikel wijzigt artikel 17 van de wet van 8 december 1992, dat voorziet in de verplichting tot aangifte van verwerkingen bij de Commissie.

49. In artikel 17, 3, van de wet van 8 december 1992 wordt het 5° vervangen. De vigerende tekst heeft het over "*het doel van de geautomatiseerde verwerking*". In de ontworpen tekst gaat het om "*de doeleinden van de geautomatiseerde verwerking*".

De Commissie merkt op dat volgens artikel 18, lid 1, van de Europese richtlijn een aanmelding gedaan moet worden van de "verwerkingen van gegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van samenhangende doeleinden bestemd zijn". Voor een precieze omzetting van die bepaling zou het ontworpen artikel 17, 3, 5°, dan ook als volgt geredigeerd moeten worden : "*het doeleinde of het geheel van samenhangende doeleinden van de geautomatiseerde verwerking*".

50. Volgens artikel 19, lid 1, f), van de Europese richtlijn moet de aangifte een algemene beschrijving van de veiligheidsmaatregelen bevatten. Die verplichting zou moeten ingeschreven worden in artikel 17, 3, van de wet van 8 december 1992.

De Commissie acht het ook nuttig dat bepaald zou worden dat in de aangifte de herkomst van de gegevens vermeld zou worden.

51. Volgens de ontworpen 5 bepaalt de Commissie de aard en de structuur van de aangifte. Met die wijziging passen de stellers van het ontwerp de wet aan in een zin die reeds herhaaldelijk door de Commissie is bepleit.

52. De ontworpen 8 betreft de vrijstellingen van de aangifteplicht.

Vrijstelling van aangifte wordt voortaan ook mogelijk voor verwerkingen die onder het toezicht geplaatst worden van een onafhankelijke aangestelde die een eigen register bijhoudt van de verwerkingen die hij onder zijn toezicht heeft. Dit alternatieve stelsel, vanuit de Duitse ervaring in de Europese richtlijn voorzien, kent ook in ons land al enige toepassingen (de sector van de sociale zekerheid en de ziekenhuizen). Uiteraard zal het statuut van zulke aangestelde nog moeten uitgewerkt worden in een koninklijk besluit. Bij gelegenheid van het advies dat de Commissie ter zake zal uitbrengen zal nader ingegaan worden op de voorwaarden waaraan dit alternatief systeem moet voldoen om een gelijkwaardige bescherming voor de betrokkenen te realiseren.

In de ontworpen 8, tweede lid, wordt bepaald dat de informatie die normaal vervat zou zijn in een aangifte, voor verwerkingen die vrijgesteld worden van aangifte, ter beschikking moet gehouden worden van eenieder die er om vraagt. Deze verplichting vervangt de verplichting om een staat op te maken, zoals thans geregeld in artikel 16, 1, 1°, van de wet. Deze stroomlijning van de verplichtingen vergemakkelijkt zeer zeker een vlotte toepassing van de wet (zie supra, nr. 42).

Zoals de ontworpen 8, derde lid, is geredigeerd, zouden de erin bedoelde publieke verwerkingen vrijgesteld worden van de verplichting om informatie ter beschikking te houden, die normaal in de aangifte is vervat. Het is allicht echter de bedoeling om die verwerkingen vrij te stellen van de aangifteplicht zelf (zie artikel 18, lid 3, van de Europese richtlijn). In dat geval zouden de bepalingen van het ontworpen derde lid in het eerste lid verwerkt moeten worden.

*

* *

Artikel 28 van het voorontwerp van wet

53. Dit artikel vervangt het opschrift van hoofdstuk VI van de wet van 8 december 1992.

In de memorie van toelichting wordt i.v.m. dit artikel uiteengezet dat het niet meer zinvol is de bepalingen van het bestaande hoofdstuk VI te behouden.

Inzonderheid wat het vigerende artikel 21 betreft, deelt de Commissie die opvatting. De algemene bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens volstaan om de onderlinge verbindingen tussen verwerkingen te regelen.

*

*

*

Artikel 29 van het voorontwerp van wet

54. Dit artikel vervangt artikel 21 van de wet van 8 december 1992, dat de doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de Europese Gemeenschap regelt.

Volgens de Europese richtlijn is zulke doorgifte slechts geoorloofd, als het betrokken derde land een passend beschermingsniveau waarborgt (artikel 25, lid 1). Als de Europese Commissie vaststelt dat bepaalde landen geen passend beschermingsniveau waarborgen ("zwarte lijst"), moeten de Lid-Staten zich daaraan houden (artikel 25, lid 3). De Europese Commissie kan ook vaststellen dat bepaalde landen juist wél een passend beschermingsniveau waarborgen ("witte lijst"); ook in dat geval moeten de Lid-Staten zich voegen naar het besluit van de Europese Commissie (artikel 25, lid 6).

Volgens het ontworpen artikel 21, gelezen in samenhang met de strafbepaling van het ontworpen artikel 29, 12° (artikel 34, g, van het ontwerp), stelt de Koning een limitatieve "witte lijst" op. De doorgifte naar landen die niet op die lijst voorkomen, zou verboden zijn (onder voorbehoud van de toepassing van het ontworpen artikel 22).

De Commissie is van oordeel dat het, in geval van doorgave van persoonsgegevens naar een land buiten de Europese Gemeenschap, in de eerste plaats aan de verantwoordelijke van de verwerking staat om te bepalen of het land van bestemming een passend beschermingsniveau waarborgt, rekening houdend met de criteria vermeld in het ontworpen artikel 21, 1, tweede lid. De onderwerping van elke doorgave van gegevens naar landen buiten de Europese Gemeenschap aan een voorafgaande vaststelling door de Koning dat het betrokken land een passend beschermingsniveau biedt wordt niet door de Europese richtlijn geëist en dreigt het gegevensverkeer onnodig aan banden te leggen. Overigens zal dat passend beschermingsniveau niet altijd op een globale wijze voor een bepaald land kunnen worden beoordeeld; dergelijke beoordeling zal doorgaans moeten geschieden op het niveau van een gegevensstroom of een categorie van gegevensstromen.

Uiteraard moet, overeenkomstig de Europese richtlijn, aan de Koning de mogelijkheid worden geboden om, "rekening houdend" met het bepaalde in artikel 25 van de richtlijn, de lijst vast te stellen van derde landen die een adequaat beschermingsniveau waarborgen voor bepaalde (soorten van) gegevensstromen (de zgn. "witte lijst"). In deze mogelijkheid wordt voorzien bij het ontworpen artikel 21, 2.

De omvang van de beoordelingsmacht van de Koning zou nader gepreciseerd moeten worden, minstens in de memorie van toelichting. Dat de Koning op de lijst de landen moet opnemen die ook voorkomen op de door de Europese Commissie vastgestelde lijst, kan geen twijfel lijden. De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer gaat ervan uit dat de stellers van het voorontwerp de bedoeling hebben dat de Koning, op grond van een eigen beoordeling, ook nog andere landen aan de lijst kan toevoegen.

Het voorontwerp machtigt de Koning niet tot het opstellen van een lijst van landen die geen passend beschermingsniveau waarborgen (de zgn. "zwarte lijst"). Als de "witte lijst" niet meer limitatief is, moet aan de Koning wel degelijk de mogelijkheid geboden worden om dergelijke lijst op te stellen, daarbij rekening houdend met de bepalingen van artikel 26, leden 2 en 3, van de Europese richtlijn.

55. Dit artikel brengt wijzigingen aan in een aantal strafbepalingen vervat in artikel 39 van de wet van 8 december 1992.

Het ontworpen artikel 39, 12°, dient aangepast te worden aan de wijziging van het voorontwerp ten gevolge van de hiervoor gemaakte opmerking bij artikel 29 van het voorontwerp (nr. 54). In het door de Commissie voorgestelde systeem zou de strafbepaling betrekking moeten hebben op de doorgifte van persoonsgegevens met overtreding van de ontworpen artikelen 21 en 22.

*

* *

Artikel 35 van het voorontwerp van wet

56. Bij dit artikel worden terminologische wijzigingen aangebracht, o.m. in artikel 50 van de wet van 8 december 1992. Dat artikel houdt geen autonome bepalingen in, doch beperkt zich ertoe wijzigingen aan te brengen in artikel 25 van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968.

Om legistische redenen moet niet artikel 50 van de wet van 8 december 1992, doch artikel 25, 4, tweede lid, 1°, van de genoemde gecoördineerde wet gewijzigd worden.

De stellers van het voorontwerp zouden overigens moeten nagaan of het niet nodig is ook andere wetsbepalingen, die niet gewijzigd zijn bij de wet van 8 december 1992, aan de nieuwe terminologie ("*verantwoordelijke voor de verwerking*", "*verwerkers*") aan te passen.

*

* *

Artikel 36 van het voorontwerp van wet

57. Het ontworpen artikel 44, tweede en derde lid, voorziet in de mogelijkheid voor beroepsverenigingen en andere organisaties die verantwoordelijken voor verwerkingen vertegenwoordigen om ontwerpen van gedragscodes voor advies aan de Commissie voor te leggen.

De Commissie begrijpt uit de tekst van het ontworpen tweede lid dat deze haar toelaat te oordelen of een organisatie of beroepsvereniging, die een ontwerp van gedragscode voorlegt voldoende representatief is.

Zelfs in die interpretatie is het niet aangewezen dat de Commissie zou verplicht worden om over elke voorgelegde code een formeel advies te geven. Het standpunt van de Commissie, dat overigens niet bindend is, kan ook op een andere wijze aan de aanvrager ter kennis gebracht worden. Daarom stelt de Commissie voor om in het ontworpen tweede lid de woorden "voor advies" weg te laten.

In het ontworpen derde lid, zouden de woorden "*in overeenstemming zijn met de uitvoering van deze wet*" beter vervangen worden door "*in overeenstemming zijn met deze wet en met de ter uitvoering ervan genomen besluiten*".

*

*   *

III. SLOTOPMERKINGEN

A. DE COMMISSIE : STATUUT, LEDEN, PERSONEEL en MIDDELEN

58. Sedert bijna vijf jaar voert de Commissie de taken uit die haar opgedragen worden. Zij heeft meer dan 167 adviezen, aanbevelingen en beslissingen ⁽³⁾ uitgebracht. Er waren meer dan 91 plenaire vergaderingen. Zij stelt vast dat het aantal vergaderingen steeds maar toeneemt en dat het stijgend aantal bevragingen van de verantwoordelijken voor de verwerkingen de leden dwingt tot meer en meer inspanningen inzake dialoog met de diverse sectoren. Overspoeld door de dagdagelijkse problemen die dringend opgelost dienen te worden, ondervindt de Commissie moeilijkheden om ten volle al die opdrachten uit te oefenen die van haar verwacht worden. Zoals haar taak om de bewustwording van de maatschappij en haar vertegenwoordigers met betrekking tot de ontwikkelingen van de informatie-maatschappij te doen ontwaken, evenals haar taak inzake grondige analyse van de dossiers die zij fundamenteel acht.

De Commissie is ervan overtuigd dat het aantal dossiers nog zal stijgen en dat nieuwe opdrachten nu al voorzienbaar zijn, in het bijzonder met betrekking tot het beheer van het openbaar register. Daarenboven zullen nieuwe verplichtingen ontstaan door de omzetting van de Europese richtlijn, alsook door de goedkeuring van gedragscodes, deelname in de nieuwe Europese instellingen opgericht door de artikelen 29 en volgende van de Europese richtlijn, instellingen waarvoor er meerdere werkgroepen zullen opgericht moeten worden. Zonder nog te spreken over het uitvoeren van controles ter plaatse op initiatief van de Commissie, of na klacht of op grond van de aangifte van verwerkingen die zeer gevoelig zijn.

59. Indien de Commissie tegen dergelijke uitdagingen opgewassen wil zijn, moet zij efficiënt, krachtig en onafhankelijk zijn.

---

³

138 adviezen, 5 aanbevelingen en 24 beslissingen.

Dit veronderstelt in de eerste plaats een onafhankelijker Commissie die beschikt over de noodzakelijke administratieve en budgettaire middelen. In dit verband betreurt de Commissie de huidige toestand, waarbij zij budgettair en administratief beschouwd wordt als een van de diensten van het Ministerie van Justitie. Die toestand belet dat zij op een autonome wijze kandidaten voor vacante betrekkingen kan selecteren, of dat de bij haar werkzame personeelsleden een loopbaan binnen de Commissie kunnen uitbouwen. Opdat de Commissie ten volle onafhankelijk zou kunnen zijn, zou haar ook een redelijke autonomie op budgettair en administratief vlak toegekend moeten worden.

De Commissie dient samengesteld te zijn uit bekwame en beschikbare leden. Op het ogenblik van de voorstelling en selectie van de leden, zal er rekening moeten gehouden worden, méér dan voorheen, met de bekwaamheid van de kandidaten en met hun beschikbaarheid voor de opdrachten van de Commissie. De Commissie zou kunnen bestaan uit een kern van vaste leden, welke aan alle activiteiten van de Commissie deelnemen en o.m. afgevaardigd kunnen worden in één of meerdere sectoriële organen. Opdat de Commissie zou openstaan voor de bekommernissen van de sectoren, suggereert de Commissie het aantal "hearings", d.w.z. de deelname van "wijzen" afkomstig van één of andere sector om over bepaalde punten te discussiëren, te vermeerderen.

De Commissie heeft ook nood aan een degelijk uitgerust secretariaat. Indien zij geroepen is om een Commissie van wijzen, die uit verschillende milieus komen en niet noodzakelijk specialisten zijn, te blijven dan kan zij alleen maar overleven in de mate dat de voorbereiding en de opvolging van de dossiers zowel van de algemene als van de sectoriële verzekerd wordt door specialisten, gekozen wegens hun bekwaamheid en in staat te antwoorden op de interne en externe vragen.

In dit verband zal de aanstelling van een "manager" van het secretariaat toelaten de efficiëntie ervan te verhogen. Dit zal eveneens de voorzitter van de Commissie toelaten de vele taken beter te coördineren en zowel naar het publiek toe als naar de nieuwe Europese instellingen de zegsman van de Commissie te zijn.

B. DECENTRALISERING VAN DE VERANTWOORDELIJKHEDEN

60. De Commissie meent voorts dat het van groot belang is dat er voor een aantal gevoelige sectoren specifieke toezichtsorganen opgericht zouden worden. Zulke organen, waarin o.m. vertegenwoordigers van de betrokken sector zitting zouden hebben, zouden zich moeten bezighouden met het zoeken naar concrete oplossingen voor concrete problemen, en daarbij een evenwicht moeten nastreven tussen de vereisten inzake een goed beheer van de betrokken verwerkingen en de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Die toezichtsorganen zouden, op het vlak van de bescherming van persoonsgegevens, een "eerstelijnscontrole" moeten uitoefenen.

Op dit ogenblik bestaan er reeds enkele voorbeelden van dergelijke organen : het Toezichtscomité bij de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid en een aantal organen in de medische sector.

In het licht van de ervaring die de voorbije jaren is opgedaan, acht de Commissie zich zelf minder geschikt om een "eerstelijnscontrole" uit te oefenen. Doordat de Commissie te ver afstaat van de dagelijkse werking van de betrokken sectoren, is zij niet in staat om ten aanzien van een bepaald probleem een concreet alternatief aan te reiken. Het valt haar zelfs moeilijk om uit eigen beweging de problemen te detecteren.

In dit verband dringt de Commissie erop aan dat zij ontlast zou worden van de specifieke taken welke verband houden met het Rijksregister van de natuurlijke personen. De Commissie is inderdaad wettelijk verplicht om telkens advies te geven over bepaalde maatregelen met betrekking tot de toegang tot het Rijksregister en het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister. Niet enkel is de Commissie, om de hiervóór genoemde redenen, minder geschikt om over zo sectorgebonden aangelegenheden een standpunt in te nemen, doch bovendien weegt het verplicht optreden van de Commissie zwaar op haar activiteiten, en leidt dit de aandacht af van de principiële vragen die op andere domeinen rijzen. Een sectorieel toezichtsorgaan, waarin vertegenwoordigers van het Rijksregister en van de gebruikers zitting zouden hebben, zou de taken van de Commissie beter overnemen.

Dezelfde problematiek rijst met betrekking tot het consumentenkrediet. Weliswaar voorziet de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet in de mogelijkheid tot de oprichting van een specifiek toezichtcomité, doch van die mogelijkheid is geen gebruik gemaakt. Het gevolg is dat de Commissie alléén moet instaan voor het overzien van deze sector, die specifieke problemen doet rijzen. De Commissie vraagt zich af of niet tot de effectieve oprichting van het toezichtcomité overgegaan kan worden.

61. Tegenover die door of krachtens de wet opgerichte sectoriële toezichtsorganen zou de plaats van de Commissie bepaald moeten worden.

Het systeem zoals dit thans bestaat met betrekking tot de verhouding tussen het Toezichtcomité bij de Kruispuntbank voor de sociale zekerheid en de Commissie kan als uitgangspunt genomen worden. Dit systeem voorziet in een vertegenwoordiging van de Commissie in het sectorieel controleorgaan zelf. De vertegenwoordigers van de Commissie zouden volwaardig lid van het controleorgaan moeten zijn, en er i.h.b. voor moeten zorgen dat dit orgaan, in de uitoefening van zijn bevoegdheden, over alle nodige gegevens kan beschikken om rekening te houden met de algemene beginselen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, zoals die door de Commissie geïnterpreteerd worden. De vertegenwoordigers van de Commissie zouden voorts bevoegd moeten zijn om de behandeling van een agendapunt te laten uitstellen, teneinde de Commissie toe te staan een standpunt in te nemen; op hun verzoek zou hun standpunt, desnoods als minderheidsstandpunt, uitdrukkelijk in de motivering van de beslissingen van het controleorgaan vermeld moet worden.

Een evocatierecht, dat per definitie uitgeoefend wordt nadat het sectorieel controleorgaan tot een conclusie is gekomen, kan in zulk systeem weggelaten worden. Wel is essentieel dat de Commissie, zoals voor de sectoren waarvoor er geen specifiek controleorgaan is, een algemene controlebevoegdheid over de betrokken sector behoudt en dat zij, indien het sectorieel controleorgaan geen rekening houdt met haar standpunten, ook ten aanzien van dat orgaan kan optreden. Er zou dan bepaald moeten worden, zoals thans i.v.m. het Toezichtcomité bij de Kruispuntbank van de sociale zekerheid, dat alle beslissingen, adviezen en aanbevelingen van de sectoriële toezichtsorganen ambtshalve aan de Commissie medegedeeld worden.

Aldus zou de Commissie kunnen instaan voor de eenvormigheid van de interpretatie van de algemene beginselen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, en zou zij ten aanzien van de sectoriële controleorganen een overkoepelende rol spelen.

62. Het valt te verwachten dat bepaalde sectoren zelf zullen overgaan tot de oprichting, op vrijwillige basis, van bepaalde overleg- of toezichtsorganen.

De Commissie staat positief tegenover zulke ontwikkelingen. De ervaring wijst uit dat het bestaan van zulke organen binnen de betrokken sector leidt tot een verhoogde gevoeligheid voor de risico's van de verwerking van persoonsgegevens voor de persoonlijke levenssfeer.

De Commissie zou ook met zulke organen tot een institutionele samenwerking willen komen. Zij suggereert te voorzien in de mogelijkheid tot erkenning van die privaatrechtelijke organen door de Commissie, voor zover aan bepaalde voorwaarden is voldaan. De erkenning zou, benevens de toekenning van een moreel gezag aan het betrokken orgaan, ook een bijzondere band met de Commissie creëren. De Commissie denkt meer bepaald aan een rapportage door het bedoelde orgaan of eventueel zelfs aan een vertegenwoordiging van de Commissie in bepaalde erkende organen.

In het voorgestelde systeem zou de Commissie de "eerstelijnscontrole" aan de op privaat initiatief opgerichte controleorganen kunnen overlaten. De Commissie zou echter een goed inzicht in de betrokken sector kunnen verwerven, en aldus beter in staat zijn om gepast te reageren om problemen en om te waken over de eenvormige toepassing van de algemene beginselen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. In de huidige situatie is zij daarentegen te zeer afhankelijk van de ingediende klachten, welke haar bovendien slechts een fragmentair beeld van de sectoren geven.

De secretaris,
voorzitter,

De

(get.) J. PAUL.

(get.) P. THOMAS.